

Puszcza Kampinoska

MAB

Kwartalnik Kampinoskiego Parku Narodowego – ukazuje się od 1992 roku

1 (61) 2009

ISSN 1232-4043

INDEKS Nr 320374

CENA 3,50 ZŁ (w tym 0% VAT)

Leszczyna pospolita *Corylus avellana*, jeden z najwcześniej zakwitających krzewów liściastych w naszym kraju. Kwiaty męskie, zebrane w długie, walcowate, wiszące kotki (fot.), stanowią cenne źródło pyłku dla pszczół na przedwiośniu. Kwiaty żeńskie przypominają pąki liściowe, na zewnątrz widoczne są tylko czerwone znamiona słupków. Owocem jest orzech, o dużym nasieniu okrytym twardą, zdrewniałą owocnią oraz zieloną, postrzępioną okrywą owocową.

(fot. Grzegorz Okołów)

W numerze

Magdalena Kamińska

Złoty jubileusz 1

Gratulacje i życzenia 12

Nasi sponsorzy 13

Dawid Marczak

Motyle wiosny 14

Magdalena Kamińska

Polarne klimaty w Izabelinie 18

Kronika 19

*Z okazji Świąt Wielkanocnych
życzymy naszym Czytelnikom*

Słońca, szczęścia, pomyslności,

W pierwsze święto dużo gości,

W drugie święto dużo wody

– To dla zdrowia i urody!

Mnóstwo jajek kolorowych,

Świąt wesołych oraz zdrowych!

Redakcja

PUSZCZA KAMPINOSKA
Wydawnictwo
Kampinoskiego Parku Narodowego

Wydawca: Kampinoski Park Narodowy

Redakcja: Andrzej Lubański – redaktor naczelny,
Magdalena Kamińska, Anna Lewandowska, Bogumiła Olech,
Grzegorz Okołów, Piotr Fidler

Adres redakcji: Kampinoski Park Narodowy, 05-080 Izabelin,
ul. Tetmajera 38, tel. (022) 722 60 01 i (022) 722 60 21
e-mail: dyrekcja@kampinoski-pn.gov.pl
www.kampinoski-pn.gov.pl

Opracowanie graficzne i techniczne: Elżbieta Czarnacka

Montaż elektroniczny: Barbara Zajac

Realizacja: Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzczuk
05-082 Stare Babice, ul. Kutrzeby 15, tel. (022) 733 18 18
e-mail: studio-graf@grzeg.com.pl; www.grzeg.com.pl

Nakład: 2000 egz.

Zdjęcia na okładce:

I – Logo 50-lecia parku (proj. Adam Jesionkiewicz)

Bór sosnowy (fot. Grzegorz Okołów)

IV – Sosny masztowe, obszar ochrony ścisłej „Nart”, 1961 r.

(fot. Andrzej Mickiewicz)

Warunki prenumeraty:

Wpłaty na prenumeratę przyjmują jednostki kolportażowe RUCH SA właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora oraz RUCH SA Oddział Warszawa, ul. Kierbedzia 8/10, 00-728 Warszawa, konto: Pekao SA VII O/Warszawa 34 1240 1109 1111 0000 0515 4304

Aktualne i archiwalne numery można kupić w:

- Centrum Edukacji Kampinoskiego Parku Narodowego w Izabelinie,
- Ośrodka Dydaktyczno-Muzealnym w Granicy k. Kampinosu, tel. (022) 725 01 23.

Redakcja zwraca się z prośbą o nadsyłanie artykułów, zdjęć, map, rysunków i rycin związanych z Kampinoskim Parkiem Narodowym. Do współpracy zapraszamy również dzieci. Nadsyłajcie zdjęcia, rysunki, wierszyki. Niestety, nie są wypłacane honoraria autorskie. Redakcja zastrzega sobie prawo do adiustacji, skracania i zmiany tytułów artykułów.

50 lat Kampinoskiego Parku Narodowego

Złoty jubileusz

16 stycznia 2009 r. minęło pół wieku od utworzenia Kampinoskiego Parku Narodowego. Park powstał w 1959 r. dzięki wysiłkowi profesorów Jadwigi i Romana Kobenzów. Chroni unikatowy w skali świata kompleks wydm śródlądowych i obszary bagienne. Uroczystości związane z jubileuszem zaplanowano na cały 2009 rok. Będą to różnego rodzaju wystawy, konferencje naukowe, spotkania, festyny, prezentacje, konkursy. W harmonogram obchodów wpisano też uroczystości patriotyczno-religijne. Patronat nad uroczystościami objęli Marszałek Sejmu Bronisław Komorowski, Prymas Polski Kardynał Józef Glemp oraz Minister Środowiska prof. Maciej Nowicki. W skład komitetu honorowego obchodów jubileuszowych weszli:

Arcybiskup **Kazimierz Nycz** – Metropolita Warszawski
Gen. dyw. prof. **Tadeusz Płoski** – Biskup Polowy Wojska Polskiego

Jacek Kozłowski – Wojewoda Mazowiecki

Adam Struzik – Marszałek Województwa Mazowieckiego

Hanna Gronkiewicz-Waltz – Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy

Zofia Morawska – Dama Orderu Orła Białego, skarbnik Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi w Laskach

Andrzej Przewoźnik – Sekretarz Generalny Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa

Janusz Krupski – Kierownik Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych

Jan Rączka – Prezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Tomasz Skrzyżyński – Prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Gen. bryg. **Kazimierz Gilarski** – Dowódca Garnizonu Warszawa

Gen. dyw. w st. sp. **Jan Klejszmit** – Kapituła Alei III Tysiąclecia, patron dębu „RYCERZ”

Nadbryg. **Ryszard Psujek** – Mazowiecki Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej

Piotr Lutyk – Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie

Jan Żychliński – Starosta Powiatu Warszawskiego Zachodniego

Krzysztof Kapusta – Starosta Powiatu Nowodworskiego

Tadeusz Koryś – Starosta Powiatu Sochaczewskiego

Witold Malarowski – Przewodniczący Zarządu Międzypowiatowego Związku Kampinosis

Prof. dr hab. **Andrzej Szujecki**, dr honoris causa – Przewodniczący Rady Naukowej Kampinoskiego PN w latach 1981–1993

Prof. dr hab. **Roman Andrzejewski** – Przewodniczący Rady Naukowej Kampinoskiego PN w latach 1993–2004

Doc. dr hab. **Jerzy Solon** – Przewodniczący Rady Naukowej Kampinoskiego PN

Gen. bryg. dr hab. **Zygmunt Mierczyk** – Rektor Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie

Lech Drożdżyński – Prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego

Antoni Tarczyński – Prezes Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Ochotniczych Straży Pożarnych RP Województwa Mazowieckiego

Płk **Waldemar Zakrzewski** – Dowódca II Mazowieckiej Brygady Saperów w Kazuniu

Komisarz **Hubert Kowalczewski** – Komendant Powiatowy Policji Powiatu Warszawskiego Zachodniego

Barbara Dąbrowska-Sielska – konspiracja leśników Puszczy Kampinoskiej, łączniczka AK

Jerzy Koszada – Światowy Związek Żołnierzy AK Środowisko Grupa AK „Kampinos”

Jerzy Broszkiewicz – Powstańcze Oddziały Specjalne „Jęrzyki”

Jan Gromnicki – Prezes Rodziny 14 Pułku Ułanów Jazłowieckich

Zdzisław Kotuła – emerytowany dyrektor Roztoczańskiego PN, były dziekan dyrektorów parków narodowych

Andrzej Mickiewicz – emerytowany leśniczy Kampinoskiego Parku Narodowego

Przez media do społeczeństwa

7 stycznia 2009 r. w Centrum Edukacji w Izabelinie przy ul. Tetmajera 38 odbyło się pierwsze z jubileuszowych spotkań – konferencja prasowa „50 lat Kampinoskiego Parku Narodowego”. Współpraca parku ze środkami masowego przekazu – prasą, radiem i telewizją – jest bardzo ważna. Dzięki dobrej i rzetelnej informacji społeczeństwo dowiaduje się o istotnych momentach z życia parku, o prowadzonej działalności, pozna je bliżej jego historię, florę, faunę, zapoznaje się z wynikami badań prowadzonych na terenach Puszczy Kampinoskiej.

Na konferencji obecni byli przedstawiciele 38 redakcji prasowych, radiowych i telewizyjnych – lokalnych i ogólnopolskich. Prócz tytułów – patronów medialnych, które włączyły

Konferencją prasową w Izabelinie zainaugurowano obchody jubileuszowe Kampinoskiego Parku Narodowego

się w obchody jubileuszu – w spotkaniu udział wzięli redaktorzy m.in. Polskiej Agencji Prasowej, Gazety Wyborczej, Trybuny, Dziennika, Polskiego Radia, Telewizji Polskiej, a także czasopism: Przegląd, Las Polski, Środowisko oraz Biznes i Ekologia. Kampinoski Park Narodowy reprezentowali: dyrektor Jerzy Misiak, przewodniczący Rady Naukowej Jerzy Solon, zastępca dyrektora ds. ochrony przyrody Janusz Jeziorski, zastępca dyrektora ds. społecznych funkcji parku Mirosław Markowski, zastępca dyrektora ds. obsługi parku Mariusz Szlaski, przewodnicząca komitetu obchodów 50-lecia parku Małgorzata Mickiewicz, główna księgowa Elżbieta Balcerzak, kierownik działu kadr Ewa Laskowska, komendant Straży Parku Artur Kenig, kierownik Centrum Edukacji Grzegorz Okołów, specjalista ds. ochrony przeciwpożarowej Włodzimierz Szaga, przedstawiciele Działu Nauki i Monitoringu KPN – Anna Andrzejewska i Jan Danyłow, st. specjalista ds. ochrony przyrody Jarosław Nowicki, przedstawiciele działu edukacji – Katarzyna Fidler i Małgorzata Wawryszak oraz Magdalena Kamińska, odpowiedzialna w KPN za kontakty z mediami.

Każdy z redaktorów otrzymał materiały prasowe w teczkach ozdobionych znakiem 50-lecia parku. Jubileuszowe logo zaprojektował Adam Jesionkiewicz. Podczas spotkania dyrektor parku podkreślił rolę tego szczególnego miejsca dla Warszawy i całego kraju. – *Kampinoski Park Narodowy to drugi co do wielkości (po Biebrzańskim) park w Polsce i jeden z trzech parków na świecie graniczących bezpośrednio ze stolicą kraju. Nazywany jest „zielonymi płucami Warszawy” gdyż pełni podstawową rolę w systemie klimatyzacji miasta i zasilania go w czyste, zasobne w tlen powietrze. Pod względem swojego położenia i walorów przyrodniczych nie ma swojego odpowiednika w Europie* – powiedział.

Dziennikarzy najbardziej interesowały najbliższe plany dotyczące modernizacji i rozbudowy Ośrodka Muzealno-Dydak-

tycznego im. Jadwigi i Romana Kobendzów w Granicy oraz stworzenia zagrody pokazowej zwierząt puszczy. Dyskutowano również o wykupach gruntów, ofercie edukacyjno-turystycznej KPN, a także o problemach związanych z zagospodarowaniem przestrzennym parku i jego otuliny.

Dzięki współpracy parku z mediami zarówno mieszkańcy gmin puszczańskich, jak i Warszawy będą na bieżąco informowani o kolejnych przedsięwzięciach i uroczystościach jubileuszowych. Patronat medialny nad obchodami roku jubileuszowego Kampinoskiego Parku Narodowego objęli:

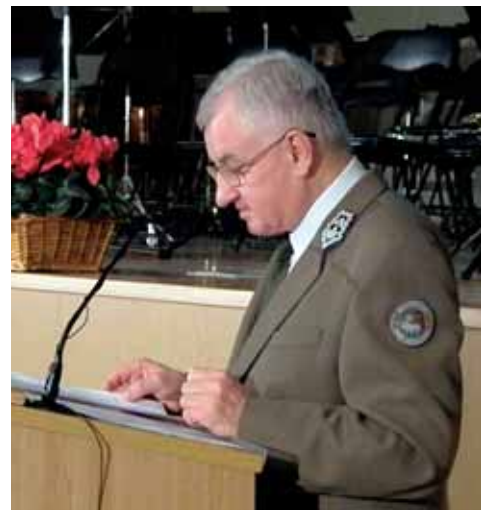
Na jubileusz z okazji 50-lecia parku przybyło wielu dostojnych gości

Przewodnicząca komitetu obchodów 50-lecia parku Małgorzata Mickiewicz była gospodynią akademii

W uroczystości wzięło udział około 300 osób

O historii Puszczy Kampinoskiej i najważniejszych momentach minionego półwiecza mówił dyrektor Jerzy Misiak

Akademia na urodziny

16 stycznia 2009 r. w sali widowiskowej Centrum Edukacji w Izabelinie, w rocznicę utworzenia Kampinoskiego Parku Narodowego, odbyła się akademie połączona z otwarciem wystawy malarstwa Anny Miszalskiej-Gąsienicy i Jerzego Miszalskiego. Na uroczystość jubileuszową do siedziby parku przybyło wielu dostojnych gości, wśród których byli: Marszałek Sejmu Bronisław Komorowski, Prymas Polski Kardynał Józef Glemp, Metropolita Warszawski Arcybiskup Kazimierz Nycz, Minister Środowiska Maciej Nowicki, Sekretarz Generalny Rady Ochrony Pomników Walk i Męczeństwa Andrzej Przewoźnik, Wicemarszałek Województwa Mazowieckiego Waldemar Roszkiewicz, Wojewoda Mazowiecki Jacek Koźłowski, Starosta Powiatu Warszawskiego Zachodniego Jan Żychliński, Przewodniczący Międzygminnego Związku Kampinos Witold Malarowski, a także starostowie, burmistrzowie,

wójtowie oraz wielu przyjaciół parku. Łącznie obecnych było ok. 300 osób.

Akademia, którą poprowadziła przewodnicząca komitetu obchodów 50-lecia parku Małgorzata Mickiewicz, rozpoczęła się w samo południe pokazem diaporamy Kampinoskiego Parku Narodowego. Słuchając nastrojowej muzyki Fryderyka Chopina, zgromadzeni obejrzeni przepiękne kampinoskie pejzaże oraz przedstawiciele puszczańskie fauny uchwyczone w kadrze przez Grzegorza Okołowa.

Następnie wszystkich gości powitał dyrektor Kampinoskiego Parku Narodowego Jerzy Misiak, który podkreślił, że dzień 16 stycznia 1959 roku to także data powstania Karkonoskiego Parku Narodowego. Z tej okazji skierował do Karkonoskiego PN słowa pozdrowień i najlepszych życzeń. W swoim wystąpieniu dyrektor mówił m.in. o historii parku i ważnych momentach w minionym półwieczu.

Szanowni Państwo,

Zanim w historii Puszczy Kampinoskiej pojawiła się data 16 stycznia 1959 r., trzeba było czekać około 12 tysięcy lat. Tak datuje się początki osadnictwa na tym terenie. Rozległa puszcza pomiędzy Bzurą, Utratą, Jezioroką i Wisłą przetrwała do X wieku, kiedy Mazowsze zostało przyłączone do państwa piastowskiego. W XVI wieku na skutek fali lokacji miast i osad wiejskich na Mazowszu puszcza ma już dzisiejszy zasięg i liczy ok. 670 km². Od drugiej połowy XV wieku do ostatniego rozbioru Polski jest tenutą królewską, od 1590 r. dochody z niej płyną do skarbu publicznego. Lustratorzy puszczy w XVII i XVIII wieku wielokrotnie zauważają szkody wyrządzane w puszczy, nadmierne jej użytkowanie i brak wartościowego drewna. Był to m.in. skutek intensywnego eksportu na Zachód drewna słynącego z wysokiej jakości.

W okresie zaborów puszcza była nadal pustoszona i intensywnie odwadniana, na pasach bagiennych wycięto niemal wszystkie lasy. Represje zaborcy po powstaniu styczniowym skutkują w puszczy m.in. wylesieniem dużych połaci terenu i pozostawieniem nieodnowionych powierzchni.

Podczas I wojny światowej Niemcy płądowniczo wyeksploatowali lasy na dużych powierzchniach. Podobnie było podczas II wojny światowej. W latach 1939–1945 Niemcy pobrali prawie 6 razy więcej drewna niż pozwalały jej możliwości przyrodnicze. W 1945 r. lasy wyrąbane i spłądrowane stanowiły blisko 30% powierzchni leśnej puszczy.

Na przestrzeni wieków kurczyły się zasoby drzewne, a także obszar puszczy. Od połowy XVIII do początku XX wieku na jej terenie powstały wszystkie dzisiejsze wioski, nad Wisłą od XVI wieku rozwijało się tzw. osadnictwo „olenderskie”, na gruntach wymagających osuszenia lub ochrony przed powodzią.

W historię Puszczy Kampinoskiej wpisały się wydarzenia militarne (wojenne i powstańcze), jej znaczenie logistyczne, miejsce w konspiracji i w życiu podziemnym państwa Polskiego. Wszystko to miało różnorodny, często ogromny wpływ na przyrodę puszczy i jej mieszkańców. Tędy ciągnęły wojska Jagiełły pod Grunwald i tu przeprowały się przez Wisłę. Spustoszył te okolice potop szwedzki. Nie ominęły puszczy wydarzenia wojny północnej (1702–1709). W 1770 r. pod wsią Zawady miała miejsce największa bitwa konfederacji barskiej. Kolejne 4 wielkie wojny puszcza przeżyła w latach 1794–1813 i wywarła znaczący wpływ na ich przebieg na południowym Mazowszu.

W XIX wieku puszcza była ważnym terenem wydarzeń powstańczych w latach 1830–1831 (powstanie listopadowe) i 1863 r. (powstanie styczniowe). W XX wieku doświadczyła dwóch wojen światowych. Szczegółne ślady

w przyrodzie, gospodarce, kulturze, społeczeństwie pozostawiła II wojna światowa z takimi rozdziałami wojennymi, jak: wrzesień 1939 r., ludobójstwo w Palmirach, konspiracja ZWZ AK, Niepodległa Rzeczpospolita Kampinoska, ZWZ-AK Zgrupowanie AK „Kampinos” i Powstanie Warszawskie.

Na przestrzeni 290 lat, od 1655 do 1945 r., puszcza i okolice były terenem 7 wojen i 5 powstań narodowych. Ileż pokoleń Polaków czynem zbrojnym zaświadczało tu o swojej miłości do Ojczyzny. Dla ilu z nich Puszcza Kampinoska była ostatnim obrazem Ojczyzny zabieranym na wieczną wartę. Gdy Polska była w potrzebie, nigdy nie zabrakło ofiary mieszkańców oraz gospodarzy puszczy – leśników.

Żeby do końca zrozumieć znaczenie decyzji z 16 stycznia 1959 r. w sprawie utworzenia Kampinoskiego Parku Narodowego, trzeba z refleksją pochylić się nad przeszłością i dziejami Puszczy Kampinoskiej.

Po wielowiekowej eksploatacji Puszczy, przekształcaniu jej na tereny rolnicze, po latach wojen i powstań Puszcza Kampinoska po II wojnie światowej – w przededniu powstania parku narodowego – przedstawiała się jako kompleks leśny silnie zdewastowany i częściowo wylesiony, ale dzięki naturalnej niedostępności terenu wciąż zachowujący przestrzeń, cenną przyrodę i jej osobliwości.

Utworzenie 16 stycznia 1959 r. Kampinoskiego Parku Narodowego radykalnie odmieniło dotychczasowy los Puszczy Kampinoskiej. Tę datę poprzedziły kilkudziesięcioletnie starania wielu ludzi nauki, kultury, przyrodników, krajoznawców, planistów, społeczników, polityków i pracowników administracji. Ten wielki zbiorowy wysiłek doskonale wspierał starania i działalność profesorostwa Jadwigi i Romana Kobendzów, którzy położyli naukowe podwaliny pod park narodowy i przedłożyli projekt jego utworzenia. Ogromne zasługi w planowaniu zasad ochrony puszczy ma Warszawa, której rozwój był wówczas widziany w powiązaniu z puszczą i okolicznymi lasami.

Dzisiaj Kampinoski Park Narodowy to jedyne miejsce w Europie, gdzie wielki obszar naturalnej przyrody, poddany na niespotykaną skalę renaturyzacji, bezpośrednio styka się z Warszawą, jedyną stolicą w Europie mającą w sąsiedztwie park narodowy, będący światowym rezerwatem biosfery i obszarem Natura 2000.

Puszcza jest fenomenem przyrodniczym i kulturowym, a chroniona od 50 lat jako park narodowy spełnia różnorodne funkcje: ekologiczne, przyrodnicze, klimatyczne, zdrowotne, naukowe, edukacyjne, patriotyczne, wychowawcze, kulturotwórcze, turystyczne.

Przez minione lata Puszcza Kampinoska stała się nie tylko odradzającym się obiektem przyrodniczym, ale dobrem kultury narodowej. Dzisiaj jest muzeum przyrodniczym

i laboratorium badań naukowych. Ma ogromne znaczenie dla zachowania wartości, które w zmieniającym się świecie są ponadczasowe i bezcenne. Jest ważnym miejscem dla ludzi zmęczonych cywilizacją miejską. Wywołuje refleksje i przeżycia emocjonalne.

Przez 50 lat Kampinoski Park Narodowy na różne sposoby chronił przyrodę puszczy i zabytki historii. Przez pół wieku realizacji ponadczasowej i ponad wszelkimi podziałami idei ochrony przyrody park był terenem wielu prac praktycznych, naukowych i eksperymentów, które przywracały puszczy przyrodniczą świetność i ograniczały wpływ wielu zagrożeń na jej przyrodę i pamiątki historii, a także budziły świadomość ekologiczną, by jej bogactwem i dobroczynnym wpływem na zdrowie ludzi mogły cieszyć się kolejne pokolenia Polaków. Duża część tych przedsięwzięć miała nowatorski charakter i znalazła zastosowanie w skali krajowej. Przez szlaki turystyczne, ścieżki edukacyjne, miejsca wydarzeń historycznych, cmentarze wojenne i powstańcze, ośrodki edukacyjne parku przeszły rzesze Polaków (od najmłodszych po sędziwych obywateli, z różnych środowisk społecznych i zawodowych), otrzymując tu wiedzę o przyrodzie i jej znaczeniu dla człowieka, jak również lekcje patriotyzmu i wiedzę historyczną z naturalnymi obrazami wielkich wydarzeń wojennych i powstańczych.

Przez 50 lat setki młodych ludzi na podstawie prowadzonych tu prac badawczych zdobywało na uczelniach i w instytucjach naukowych stopnie licencjata, inżyniera, magistra, doktora nauk i doktora habilitowanego z różnych dyscyplin nauk przyrodniczych, społecznych i ekonomicznych. Wielu spośród nich uzyskało najwyższy tytuł naukowy – profesora. Prowadzone z kolei badania podstawowe przez uczelnie, instytuty i organizacje naukowe przynosiły wyniki o ogromnym znaczeniu w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej.

Park był miejscem wielu krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych, popularno-naukowych oraz miejscem warsztatów dobrych praktyk w ochronie przyrody. Odwiedziło go wiele osobistości z całego świata.

W ciągu 50 lat istnienia Kampinoskiego Parku Narodowego jego obiekty i krajobrazy były niezliczoną ilość razy wykorzystywane w twórczości kulturalnej. Były przyrodniczą „oprawą” sztuk teatralnych, filmów, plenerów malarskich i fotograficznych, programów radiowych i telewizyjnych.

Puszcza Kampinoska jako park narodowy przez 50 lat była nieustannie obecna w mediach i publicystyce, prezentowana w albumach, przewodnikach turystycznych, książkach, wydawnictwach naukowych i popularno-naukowych, czasopismach i na mapach.

Niepowtarzalność i unikatowe walory Kampinoskiego Parku Narodowego czynią go obiektem nie mającym przy-

rodniczego odpowiednika w Europie. Realizowane tu prace z zakresu ochrony przyrody, społeczne funkcje parku i ekologiczne znaczenie dla stolicy kraju były podstawą nadania parkowi przez władze krajowe, gremia europejskie i międzynarodowe statusu:

1. Światowego Rezerwatu Biosfery „Puszcza Kampinoska”
2. Europejskiej Ostoi Ptaków
3. Europejskiego Węzła Ekologicznego
4. Obszaru Natura 2000

W roku 2009 pragniemy zorganizować wspólnie z miejscowymi samorządami gminnymi, powiatowymi, stołecznym i wojewódzkim obchody 50-lecia utworzenia Kampinoskiego Parku Narodowego. Jesteśmy przekonani, że unikalna wartość przyrodnicza, zabytki narodowej historii i wielostronna działalność parku są ważnymi powodami, by w roku jubileuszowym Kampinoskiego Parku Narodowego dokonać wszechstronnego bilansu jego ochrony, przypomnieć jego rolę i znaczenie oraz zaprezentować zgromadzonemu przez pół wieku dorobek parku, pokazać jego przyjaciół, ludzi zasłużonych i pracowników. Na nowo upowszechnić ponadczasową ideę ochrony przyrody i zyskać społeczne poparcie dla dalszej ochrony parku.

Dzięki hojności sponsorów mamy szansę zrealizować wiele form obchodów jubileuszu Kampinoskiego Parku Narodowego, pokazać zbiorowy wysiłek włożony w jego ochronę, przekazać społeczeństwu wiele ważnych treści na temat wartości przyrody i obowiązku przekazania tego depozytu przyszłemu pokoleniom.

Chciałbym podkreślić, że na dorobek parku złożyła się nie tylko ogromna praca ok. 1400 pracowników i 5 jego dyrektorów, ale również 107 członków Rady Naukowej w trzynastu kadencjach i 6 jej przewodniczących.

Trzeba pamiętać, że rezultaty osiągnęliśmy zbiorowym wysiłkiem, że były one możliwe dzięki wspólnej pracy i determinacji. Miały na nie wpływ decyzje władz ustawodawczych, rządu, kolejnych ministerstw nadzorujących parki narodowe, władz wojewódzkich i stołecznych. Wielkie rozdziały w ochronie parku zapisały władze lokalne, a szczególnie władze samorządowe gmin i powiatów.

Finansowo park był wspierany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Ekofundusz i Bank Ochrony Środowiska.

Nieoceniony wkład w ochronę parku mają ludzie i instytucje nauki, oświaty, kultury, ochrony środowiska, organizacje oraz Wojsko Polskie, Straż Pożarna, Policja, Lasy Państwowe i inne służby państwowe i samorządowe. Tworząc historię własną, współtworzyły dorobek Parku organizacje kombatanckie, a szczególnie Światowy Związek Żołnierzy AK „Grupa Kampinos”, Stowarzyszenie

Powstańczych Oddziałów Specjalnych „Jerzyki”, Rodzina 14. Pułku Ułanów Jazłowieckich i inne.

Na co dzień wspomagani jesteśmy przez miejscowe puszczańskie, a także warszawskie i wojskowe duchowieństwo. Trwały ślad w 50-letniej historii Parku i polskiej ochrony przyrody pozostawił tu książdz Prymas Polski, kardynał Józef Glemp. To co stało się z inicjatywy, czy z udziałem ks. Prymasa jest niezwykle ważne nie tylko w historii, ale przede wszystkim dla dalszej przyszłości parku.

Każdego roku są z nami dyrektorzy szkół, nauczyciele, wychowawcy, młodzież szkolna, harcerze, turyści, wiele organizacji społecznych, fundacje, dziennikarze i redaktorzy wielu środków masowego przekazu. Są przedsiębiorcy, sponsorzy, a przede wszystkim mieszkańcy parku i Warszawy.

Nie sposób wymienić wszystkich, z którymi na co dzień przez 50 lat współtworzyliśmy Kampinoski Park Narodowy. Lista osób zasłużonych dla Parku liczy setki osób. Trudno na uroczystości inauguracyjnej Rok 50-lecia Kampinoskiego Parku Narodowego wymienić wszystkich.

Program obchodów roku jubileuszowego parku jest tak pomyślany, że wszyscy zainteresowani parkiem, kochający park, pracujący na różne sposoby dla jego ochrony, zasłużeni dla parku, zasłużeni dla Polski poprzez bohaterstwo w tej puszczy w czasie II wojny światowej będą mogli wziąć udział w obchodach.

Postaramy się, aby w naszych dalszych spotkaniach i uroczystościach religijnych, patriotycznych, festynach, konferencjach popularno-naukowych było odpowiednio dużo informacji o parku i jego ludziach. Będziemy chcieli odpowiednio upamiętnić zasługi wielu osób i środowisk także w naszych publikacjach i prezentacjach. A jeżeli ktoś nie

będzie mógł wziąć udziału bezpośredniego, zapraszamy na stronę internetową parku (www.kampinoski-pn.gov.pl) lub do przeglądania naszych wydawnictw.

Wiele imprez będzie miało otwarty charakter. Odbędą się dzięki ogromnemu wsparciu, jakie otrzymujemy od Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika i pracowników jego urzędu, od Prezydenta m. st. Warszawy Hanny Gronkiewicz-Waltz i jej współpracowników, od gminnych i powiatowych samorządów. W obchody jubileuszu włączyli się również: Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, uczelnie, organizacje, osoby prywatne, a także wiele firm, wśród których jest partner strategiczny obchodów 50-lecia – Honorowy Przyjaciel Parku – firma CIECH. Do wzięcia udziału w uroczystościach zapraszamy wszystkich wraz z rodzinami i przyjaciółmi. Będą wielkie chwile modlitwy, zadumy i refleksji, będą treści merytoryczne, ale także wiele miłych, kulturalnych atrakcji.

Kończąc swoje wystąpienie, pragnę z głębi serca podziękować Państwu za udział w ochronie parku w ciągu minionego 50-lecia. Po 33 latach pracy w parku dobrze wiem, ile wdzięczności jesteśmy Państwu winni, za co mamy dziękować jako administracja odpowiedzialna za Kampinoski Park Narodowy. Te pierwsze słowa serdecznej wdzięczności kieruję również do tych wszystkich osób i przedstawicieli instytucji, których dzisiaj ta sala nie była w stanie pomieścić.

Wszystkim dziękuję za to, że byliście Państwo z parkiem, z nami przez 50 lat na dobre i na złe, że u bram stolicy Polski tworzyliśmy Kampinoski Park Narodowy, pielęgnując wielką przeszłość Puszczy Kampinoskiej, pomnażając jej bogactwo przyrodnicze, służąc Ojczyźnie.

Po wystąpieniu dyrektora zebrani wysłuchali ciekawej prelekcji przewodniczącego Rady Naukowej Kampinoskiego Parku Narodowego doc. dr hab. Jerzego Solona pt. „Kampinoski Park Narodowy – wczoraj, dziś, jutro”.

– *Teoretycznie powinienem powiedzieć Państwu o przyrodzie. Jednak dzisiejsza okazja jest na tyle wyjątkowa, że można pozwolić sobie na innego rodzaju refleksje niż referat składający się z superlatyw dotyczących walorów Puszczy Kampinoskiej* – rozpoczął docent Solon.

W swoim wystąpieniu przewodniczący skoncentrował się przede wszystkim na wątku naukowym. Rozpoczął od przypomnienia pierwszej monografii Puszczy Kampinoskiej autorstwa

Ciekawą prelekcję wygłosił przewodniczący Rady Naukowej KPN doc. dr hab. Jerzy Solon

profesora Romana Kobendzy, opublikowanej w 1930 r. Znalazła się w niej m.in. pierwsza mapa roślinności puszczy. Dzięki niej możemy dowiedzieć się, jak wyglądały lasy na tych terenach przed powstaniem parku. – *Bez tego dzieła nie mielibyśmy raczej szans na utworzenie Kampinoskiego Parku Narodowego* – podkreślił J. Solon. Zaznaczył jednocześnie, że w tych latach było coś, czego dziś już nie ma, mianowicie: – *rozległe torfowiska w całym pasie bagiennym. Stąd dzisiaj mówimy o pasach wydmych i pasach bagiennych.* Dodał też, że dla warszawiaków i tak wielkiej aglomeracji, jaką jest dwumilionowa stolica, puszcza jest bardzo potrzebna. – *I to nie ma znaczenia, czy jest to*

Krzyżem Oficerskim Odrodzenia Polski odznaczony został Zbigniew Karbowski, zastępca dyrektora KPN w latach 1966–88

Medal Honorowy OSP im. Władysława Chomicza otrzymał dyrektor Jerzy Misiak

park, czy też nie. Chodzi przede wszystkim o duży obszar leśny i korzyści z niego płynące. Bardzo ważna ze względu na dziedzictwo narodowe jest ochrona fragmentów lasów naturalnych i różnorodności biologicznej tu występującej. Obszar ten pełni również funkcje usługowe i „regulacyjne”, wśród których istnieje możliwość czerpania surowców pochodzenia organicznego (np. drewno, płody runa) oraz biologicznego (np. bank genów). Park wpływa też na regulację klimatu, składu powietrza i procesy glebowe. Prócz tego istotną rolę odgrywa jego atrakcyjność rekreacyjna, kulturowa i artystyczna oraz wartość edukacyjna – zwrócił uwagę J. Solon.

W części końcowej swojego wykładu przewodniczący Rady Naukowej zastanawiał się, jak może wyglądać „jutro” Kampinoskiego Parku Narodowego. Czy główne źródła i kierunki presji urbanizacyjnej oraz obserwowane przejawy aktywizacji budowlanej są w stanie zagrozić „zielonemu płucem stolicy”? – Na to pytanie każdy może odpowiedzieć sobie sam, ale biorąc pod uwagę wszystkie czynniki, może to być przyszłość nie wróżąca nic dobrego dla parku – zakończył prelegent.

Kolejnym punktem uroczystości było odznaczenie zasłużonych osób. Jako pierwszy odznaczony został Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi dla ochrony przyrody Zbigniew Karbowski, który w latach 1966–88 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego, późniejszy pierwszy dyrektor Poleskiego PN i Słowińskiego PN. Aktu dekoracji dokonali Marszałek Bronisław Komorowski z ministrem środowiska. Mimo że laureat od kilku dni wiedział o wyróżnieniu, nie krył wzruszenia.

Następnie wręczone zostały odznaki honorowe *Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej* nadane przez ministra środowiska na wniosek dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego. Otrzymali je: Elżbieta Balcerzak, Bożena Borowy, Adam Garbuliński, Tomasz Hryniewicki, Janusz Jeziorski, Artur Kenig, Ludwika Kwidas-Wierzbicka, Ewa Laskowska, Mirosław Markowski, Bogumiła Olech, Krzysztof Połec, Piotr Skalski, Maria Szaga, Krzysztof Wawer, Henryk Wiśniewski, Hanna Zacharczuk i Tomasz Zakowany.

W uznaniu szczególnych zasług dla rozwoju i umacniania związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej wręczono również odznaczenie dyrektorowi Jerzemu Misiakowi – Medal Honorowy im. Władysława Chomicza przyznany przez prezesa Zarządu Głównego OSP RP Waldemara Pawlaka.

– *Panie dyrektorze, gratuluję serdecznie. Jest Pan od dzisiaj pierwszym strażakiem. To jest najwyższe ochotnicze od-*

Odznaki „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” wręczył pracownikom parku minister środowiska

Medale „Za Zasługi dla Pożarnictwa” wręczył pracownikom parku nadbryg. Ryszard Psujek

znaczenie – powiedział nadbrygadier Ryszard Psujek, maziowiecki komendant wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej, wręczając go dyrektorowi wspólnie z wiceprezesem zarządu głównego OSP Andrzejem Wasilewskim.

Medalami *Za Zasługi dla Pożarnictwa* uhonorowani zostali też pracownicy parku. Złote medale otrzymali: Marek Deles, Janusz Jeziorski, Andrzej Metrycki, Stanisław Piński, Włodzimierz Szaga, srebrne dostali: Zenon Bartosik, Adam Garbuliński, Artur Kenig, Wojciech Kulesza, Ryszard Nowak, Mariusz Szlaski, brązowe odebrali: Bożena Boro-wa, Małgorzata Mickiewicz i Urszula Olszewska.

W dalszej części akademii życzenia z okazji jubileuszu Kampinoskiego Parku Narodowego przekazał Minister Środowiska profesor Maciej Nowicki, który z powodu innych obowiązków służbowych musiał pożegnać zgromadzonych przed końcem uroczystości.

– *Tak ważny dzień to wspaniała okazja do tego, by raz jeszcze podkreślić szczególnie charakter tego wyjątkowego miejsca, jakim jest Kampinoski Park Narodowy. Wśród wielkich metropolii na świecie, zaledwie kilka może poszczycić się tym, że u swoich wrót ma tak cenny obszar przyrodniczy. My, mieszkańcy Warszawy, nie zawsze zdajemy sobie sprawę, jaki skarb mamy tuż „za rogiem”. Często chodząc w niedzielę po ścieżkach parku, widzę, że wielokrotnie są one puste. A przecież jest to teren najwyższej klasy! Dzisiaj, przy okazji jubileuszu wielokrotnie była o tym mowa i zostało to zaprezentowane na zdjęciach. Choć była to jedynie namiastka i mała część tego, czym dysponujemy w Polsce i na Mazowszu. Tu,*

– *Kampinoski Park Narodowy to teren najwyższej klasy – powiedział minister środowiska*

w pradolinie Wisły i na złotych piskach jest tak piękny i typowo polski krajobraz. Jego wartości przyrodnicze są nieocenione. Chwała profesorom Kobenzom, że doprowadzili do momentu, w którym pięćdziesiąt lat temu Rada Ministrów ustanowiła ten teren jako obszar najwyższej ochrony przyrody. Nie sposób jednak mówić o parku bez przypomnień tych, którzy go tworzyli i którzy tu walczyli za Polskę. Chodząc po tych szlakach, napotykamy mogiły żołnierzy i powstańców z II wojny światowej. W Kampinoskim Parku Narodowym mamy jak w soczewce skupioną symbiozę przyrody, historii, kultury i tradycji narodowej. Od wielu lat dyrektor Jerzy Misiak prowadzi ten park znakomicie i życzę, aby nadal tak było. Życzę również naukowcom, aby zbierali plony swoich prac i działań na tych terenach, a wszystkim pracownikom, by nadal tak skutecznie chronili nasze dobro narodowe. By dzięki tym działaniom kolejne pokolenia mogły korzystać z dobrodziejstw tego niezwykłego miejsca.

W oryginalny sposób życzenia przekazał Marszałek Sejmu Bronisław Komorowski. – *Jest taki dobry zwyczaj, że na wszystkie okazje i jubileusze daje się prezenty – rozpoczął Marszałek i zdradził, że jego prezentem dla KPN jest obraz z panoramą Warszawy oraz wiersz o parku, który sam napisał.*

Warszawa, 16 stycznia 2009 r.

Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Pan
Jerzy MISIAK
Dyrektor
Kampinoskiego Parku Narodowego

**NA PIĘĆDZIESIĘCIOLECIE
KAMPINOSKIEGO PARKU
NARODOWEGO**

<p>Do dyrekcji KPN-u Przyszedł szarak, dzik i łos I na stole położył Pismo albo inne coś.</p> <p>Jakis apel czy podanie, Rezolucje, deklaracje, By zakończyć już dyskusję I konkretną podjąć akcje.</p> <p>By tu w parku kampinoskim Jak tam w słynnym Ngoro Ngoro Cud - safari wybudować Co przed ludzką chroni sforą.</p> <p>Jeśli tak to strajk urzędzą Pochowają się gdzieś w puszczy Tak by skryć się przed gapiami Turystyczne uniknąć tłumaczy.</p> <p>I nie spotka się na szlakach Ani ptaszka, ani ssaka Losia, bobra ni jelenia Tylko miśka wś Misiaka!</p> <p>Dalej piszą jeszcze ostrzej Ba, żądają by minister Profesorską ruszył głową, Nie jak byłe tam magister,</p>	<p>I dał zgodę, a gdy trzeba To i groszem sypnął trochę, Lub inaczej w ministerstwie Zrobią mu zwierzęcą wiochę.</p> <p>Gdyż zwierzęta chcą safari Tak by co dzień bez ryzyka Obserwować z bliska ludzi I nie dostać z lęku bzik.</p> <p>Że przepłoszą, że pogonią Że nakarmią, złapią, schwycą Że bezwstydnie sprawdzać będą Czyją kłepa jest samica?!</p> <p>Tu podpisy następują Plus post scriptum jako puenta - Na półwiecze KPN-u Proszą wszystkie dziś zwierzęta:</p> <p>Wybudujcie nam safari Tutaj, gdzieś na puszczy skraj, By Książę Prymas miał co święcić A Marszałek jak w zwyczaj,</p> <p>Mógł do spółki, wraz z ministrem, Przeciąć wstęgę z dużą wprawą Palnąć mowę i ogłosić: - Jest safari pod Warszawą!</p>
--	---

Na pamiątkę jubileum -

B. Komorowski

Zamiast tradycyjnych życzeń Marszałek Sejmu Bronisław Komorowski wyrecytował napisany przez siebie wiersz

Liga Ochrony Przyrody przyznała Kampinoskiemu Parkowi Narodowemu medal, a pięciu jego pracownikom odznaki i dyplomy

Autor otrzymał od wszystkich gości gromkie brawa.

Kolejne odznaki wręczył prof. Piotr Paschalis-Jakubowicz. Były to odznaki honorowe Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa. Złote wyróżnienia otrzymali: Jerzy Rubin i Mirosław Markowski, a srebrne: Janusz Jeziorski, Małgorzata Mickiewicz, Andrzej Starzycki i Włodzimierz Szaga.

Na wniosek dyrektora parku także Zarząd Główny Ligi Ochrony Przyrody przyznał odznaki i dyplomy pracownikom parku. Wiceprzewodnicząca zarządu głównego LOP Sylwia Jurzyk wręczyła wyróżnienia: Katarzynie Fidler, Markowi Artymiukowi, Grzegorzowi Okołowowi, Annie Andrzejewskiej i Mariuszowi Morkowskiemu. Medal Ligi Ochrony Przyrody za zasługi dla ochrony przyrody przyznany został również Kampinoskiemu Parkowi Narodowemu.

W imieniu wszystkich odznaczonych i wyróżnionych słowa podziękowania wyraził zastępca dyrektora ds. społecznych funkcji parku Mirosław Markowski.

– Wszystkie otrzymane w tak ważnym dla nas dniu wyróżnienia są nagrodą i potwierdzeniem, że nasza praca na rzecz ochrony przyrody jest dostrzegana i zmierza we właściwym kierunku. Jest to również bodziec oraz motywacja dla dalszej, jeszcze większej aktywności – powiedział zastępca dyrektora. Podkreślił jednocześnie, że zarówno spotkanie jubileuszowe, jak i możliwość pracy w tak dobrej atmosferze, to zasługa szefa parku Jerzego Misiaka, który kieruje nim od ponad dwudziestu lat. – Serdecznie dziękuję dyrektorowi w imieniu całej załogi parku.

W dalszej kolejności głos zabrali Witold Malarowski, wójt gminy Izabelin i przewodniczący międzygminnego związku Kampinos oraz Jan Żychliński, starosta powiatu warszawskiego zachodniego.

– Bardzo się cieszę, że mogę złożyć życzenia w imieniu samorządów lokalnych oraz gmin puszczańskich i zgromadzonych wokół puszczy. Pół wieku to piękny wiek. Większości samorządowców w 1959 roku jeszcze nie było na świecie. My

z panem starostą byliśmy wtedy mali. W samorządzie jesteśmy obecni od 1990 roku. Mimo tych zgromadzonych na przestrzeni lat doświadczeń, nadal pozostajemy mali wobec tego wspaniałego dzieła natury. Chcielibyśmy przede

Życzenia jubileuszowe przekazali wspólnie burmistrzowie i starostowie związani terytorialnie z parkiem

Witold Malarowski i Jan Żychliński (z prawej) oprócz życzeń przekazali dla parku kamerę cyfrową...

wszystkim podziękować za współpracę i harmonię na styku parku i społeczności lokalnych, która jest coraz bardziej widoczna i zmierza w coraz lepszym kierunku – zaznaczył wójt.

Panowie poinformowali, że 24 maja 2009 roku podczas uroczystości religijnej w Secyminie-Nowinach wręczony zostanie Kampinoskiemu Parkowi Narodowemu sztandar ufundowany przez Międzygminny Związek Kampinos. Przekazali też dla parku kamerę cyfrową – *by jeszcze lepiej utrwalać najpiękniejsze krajobrazy Mazowsza*. Starosta odczytał również list gratulacyjny podpisany przez wójtów, burmistrzów i starostów związanym terytorialnie z KPN.

W dalszej kolejności życzenia złożył prezes Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi w Laskach Władysław Gołąb. Wspólnie z żoną przekazali na ręce dyrektora medal Towarzystwa PAX ET GAUDIUM IN CRUCE (*Pokój i radość w krzyżu*).

Kampinoski Park Narodowy odznaczony został także medalem *Pro Mazovia* za wybitne zasługi oraz całokształt działalności na rzecz województwa mazowieckiego. W imieniu Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika list gratulacyjny przeczytał Waldemar Roszkiewicz, wicemarszałek województwa.

Tego dnia park uhonorowano jeszcze kilkakrotnie. Otrzymał m.in. odznakę pamiątkową Dowództwa Garnizonu Warszawa oraz dwie statuetki: „NIEDŹWIEDZIA” – przyznana przez Senat Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie oraz św. Floriana od komendanta Wojewódzkiej Straży Pożarnej.

Wojewoda mazowiecki Jacek Kozłowski składając życzenia, przyznał, że swoje słowa kieruje do wszystkich związa-

... a prezes Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi w Laskach medal „PAX ET GAUDIUM IN CRUCE”

nych z parkiem nie jako osoba publiczna, ale jako zwykły warszawiak korzystający z dobrodziejstw parku.

– Z wielką niecierpliwością czekam zawsze na zbliżający się wolny weekend kiedy po raz kolejny będę mógł wędrować szlakami parku i jako zwykły użytkownik podziwiać jego przepiękne krajobrazy. Takich piechurów jak ja, jest wielu. Wraz ze wzrostem jakości życia, rośnie zapotrzebowanie na użytkowanie parku. Życzę więc Państwu i sobie kolejnych równie wspaniałych pięćdziesięcioleci.

Jako ostatni zabrał głos Prymas Polski kardynał Józef Glemp. *– Bardzo się cieszę, że przy tak szczególnym święcie zabrzmi tu dzisiaj i głos duchownego. Duchowe doznania w tak piękny miejscu, jakim jest ten park, są możliwe każdego dnia. Przeciętmi turyści przychodzą tu, ale choć mają oczy – nie widzą, chociaż mają uszy – nie słyszą, chociaż mają nozdrza – nie czują. Ja sam byłem tu wielokrotnie gościem.*

Patrzyłem i nie dostrzegałem bogactwa oraz wartości tego obszaru. Dopiero towarzyszący mi podczas ostatniej wycieczki po parku pracownik, uzmysłowił mi, jak wiele jest wśród nas odgłosów i obrazów, które powinniśmy dostrzegać. Wstuchałem się i usłyszałem. Świat Puszczy Kampinoskiej jest o wiele głębszy niż nam się wydaje. Jeśli się w niego wsluchamy i spostrzeżemy jego piękno skieruje nas bardziej ku Bogu i świętości. To tu, na tych terenach wspominamy błogosławionego księdza

Prymas Józef Glemp mówił o doznaniach duchowych, jakie czekają na wszystkich odwiedzających Puszczę Kampinoską

W części artystycznej wystąpiła Orkiestra Reprezentacyjna Wojska Polskiego

Wystawa wzbudziła duże zainteresowanie

Zygmunta Sajnę, który leży na Palmirach, ojca Aleksandra Fedorowicza i wielu, wielu innych. W ten powiew świętości i duchowości należy się wsłuchać tak jak zrobił to Fryderyk Chopin. On znalazł natchnienie. My znajdziemy ukojenie i spokój – zakończył Prymas.

Na koniec uroczystości zgromadzeni goście wysłuchali koncertu Orkiestry Reprezentacyjnej Wojska Polskiego pod dyrekcją kapelmistrza kapitana Mariusza Ślązaka. Orkiestrze towarzyszyła solistka Agnieszka Kowalska, która wykonała m.in. przebój Krystyny Prońko „Małe tęsknoty”.

Na koniec uroczystości Anna Miszalska-Gąsienica zaprosiła wszystkich na wystawę „Dziejba leśna”

Tuż przed godziną 15 Anna Miszalska-Gąsienica zaprosiła wszystkich do obejrzenia ekspozycji malarstwa pt. „Dziejba leśna”, prezentującej najnowsze prace jej i ojca. To już siódma wystawa państwa Miszańskich. Ich obrazy towarzyszą od 30 lat każdej okrągłej rocznicy obchodzonej przez Kampinoski Park Narodowy. Autorzy przedstawiają na nich najpiękniejsze krajobrazy i urokliwe miejsca Puszczy Kampinoskiej.

Jubileuszowy tort pokroił własnoręcznie dyrektor parku Jerzy Misiak

Po doznaniach artystycznych przyszedł czas na toast i atrakcje kulinarne. Gościom najbardziej smakował tort z logo 50-lecia parku, który własnoręcznie pokroił dyrektor Jerzy Misiak. Tort ufundowała firma „Mars”.

Tekst: Magdalena Kamińska
 Kampinoski Park Narodowy
Zdjęcia: Magdalena Kamińska,
Marek Konkolewski

Z okazji 50-lecia parku gratulacje i

- Adam Struzik – Marszałek Województwa Mazowieckiego
- Jan Szyszko – poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
- Jan Rączka – Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Prof. dr hab. inż. Jan Misiak – Rektor Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania
- Prof. dr hab. Alicja Przyłuska Fiszer – Rektor Akademii Wychowania Fizycznego
- Prof. dr hab. inż. Zygmunt Mierczyk – Rektor Wojskowej Akademii Technicznej
- Prof. dr hab. Alojzy Szymański – Rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego
- Dr hab. Michał Zasada – Dziekan Wydziału Leśnego SGGW
- Prof. dr hab. Andrzej Lisowski – Dziekan Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW
- Dr inż. Marian Pigan – Dyrektor Generalny Lasów Państwowych
- Dr inż. Janusz Dawidziuk – Dyrektor Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
- Prof. dr hab. Zbigniew Mirek – Przewodniczący Komitetu Ochrony Przyrody PAN
- Dr inż. Mieczysław S. Ostojski – Dyrektor Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej

- Dr Hanna Werblan-Jakubiec – Dyrektor Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Warszawskiego
- Dr inż. Ryszard Kapuściński – Prezes Zarządu Głównego Ligi Ochrony Przyrody
- Lech Drożdżyński – Prezes Zarządu Głównego PTTK
- Gen. bryg. Kazimierz Gilarski – Dowódca Garnizonu Warszawa
- Płk Waldemar Zakrzewski – Dowódca 2 Mazowieckiej Brygady Saperów
- Płk Andrzej Ostrowski – Kierownik 12 Rejonowych Warsztatów Technicznych
- Nadbrzyg. Ryszard Psujek – Mazowiecki Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej
- Tadeusz Koryś – Starosta Sochaczewski
- Maria Andrzejewska – Dyrektor UNEP/GRID-Warszawa
- Centrum Badań Ekologicznych Polskiej Akademii Nauk
- Instytut Badawczy Leśnictwa
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie
- Nadleśnictwo Różańsko
- Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
- Dom Urodzenia Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli
- Muzeum Kolei Wąskotorowej w Sochaczewie
- Muzeum Ziemi Polskiej Akademii Nauk

zyczenia przestali

- Muzeum Techniki w Warszawie
- Ogród Botaniczny Polskiej Akademii Nauk
- Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej
- Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Sochaczewie
- Rodzina 14 Pułku Ułanów Jazłowieckich
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Razem dla Rozwoju Regionu Sochaczewskiego
- Szkoła Podstawowa im. Fryderyka Chopina w Brochowie
- Warszawskie Koło Przewodników Terenowych PTTK
- Koło Terenowe PTTK Warszawa-Sródmieście
- Mazowiecki Klub Górski „Matragona”
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego
- Dyrekcje Parków Narodowych: Biebrzańskiego, Gorceńskiego, Gór Stołowych, Karkonoskiego, Narwiańskiego, Pienińskiego, Poleskiego, Roztoczańskiego, Słowińskiego, Tatrzańskiego, „Ujście Warty”, Wielkopolskiego, Wigierskiego i Wolińskiego

Za pośrednictwem „Puszczy Kampinoskiej” bardzo serdecznie dziękujemy za wszystkie życzenia.

Nasi sponsorzy

W jubileuszowym roku Kampinoskiego Parku Narodowego przewidziano wiele uroczystości, które odbędą się przy wsparciu firm i osób prywatnych. Sponsorami obchodów są:

 „Honorowy Przyjaciel Kampinoskiego Parku Narodowego”, strategiczny partner obchodów jubileuszu

 Marszałek Województwa Mazowieckiego

 Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy

 Powiat Warszawski Zachodni

 Gmina Brochów

Międzygminny Związek Kampinos

 Bank Ochrony Środowiska

 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

 Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie

 Wojskowa Akademia Techniczna im. J. Dąbrowskiego w Warszawie

 Dowództwo Garnizonu Warszawa

 Dowódca Pomorskiego Okręgu Wojskowego

 Wojskowe Zakłady Łączności nr 1 w Zegrzu

 Muzeum Ziemi Sochaczewskiej i Pola Bitwy nad Bzurą

 MUZEUM KOLEI WĄSKOTOROWEJ W SOCHACZEWIE

 FABRYKA KABLI MADEX

 Towarzystwo Przyjaciół Kampinoskiego Parku Narodowego

 JAGUAR

 LAND-ROVER

Nasi sponsorzy

Firmy

SaneChem Kuchnie Świata

Catering Poland Bus

Gospoda Kampinówka

Osoby prywatne

Marek i Tomasz Kłoszewscy z Sochaczewa

Aleksander Janusz z Warszawy

Wojciech Janusz z Grodziska Mazowieckiego

Jerzy Jeromin z Raszyna

Stanisław Paskudzi z Grodziska Mazowieckiego

Jarosław Bondarenko z Warszawy

Piotr Kałagate z Grodziska Mazowieckiego

Paweł Winnicki z Sochaczewa

Waldemar Giziński z Kazunia

Wszystkim bardzo serdecznie dziękujemy. Chętni mogą dołączyć do grona sponsorów.

Latolistek cytrynek (*Gonepteryx rhamni*)

W marcu, gdy cały świat budzi się do życia z zimowego letargu, na łąkach i w lasach zaczynają pojawiać się pierwsze motyle. Początkowo nie są liczne, jednak już od połowy kwietnia zaczyna ich latać coraz to więcej.

Motyle dzienne obserwowane w ciepłe marcowe dni to osobniki, które zimę spędziły w postaci dorosłej. Okres niekorzystnych chłódów i śnieżnych zawiei spędziły ukryte w gęstych zaroślach, często wśród gałązek sosen (latolistelek cytrynek) lub w piwnicach i na strychach domów (ruszałki).

Na przedwiośniu, jeśli przez kilka dni temperatura powietrza wynosi kilka stopni powyżej zera i utrzymuje się słoneczna pogoda, jako pierwsze ze snu zimowego wybudzają się **latolistecki cytrynki**. Cytrynowożółte samce tego gatunku płasają wśród zagajników, na polanach i leśnych drogach, dając świadectwo powracającej wiosny. Samice, skromniej ubarwione, najczęściej kremowobiałe lub bladożółte, poszukują rośliny żywicielskiej – kruszyny, składając jaja u nasady jej pąków lub na młodych, świeżo rozwijających się liściach. Dorosłe cytrynki latają jeszcze pewien czas, jednak coraz częściej padają ze starości lub są zjadane przez ptaki poszukujące pokarmu dla swoich piskląt. Bardzo często wiosną można obserwować cytrynki, które mają postrzępione skrzydła. Jest to następstwo zimowych zawieruch i bardzo sędziwego wieku. Jak na motyle, które żyją bardzo krótko, 10 miesięcy to naprawdę długi okres.

W kolejnych ciepłych dniach wybudzają się motyle zimujące w domach. Są to ruszałki: **pawik**, **pokrzywnik** i **ceik**. Także

Motyle

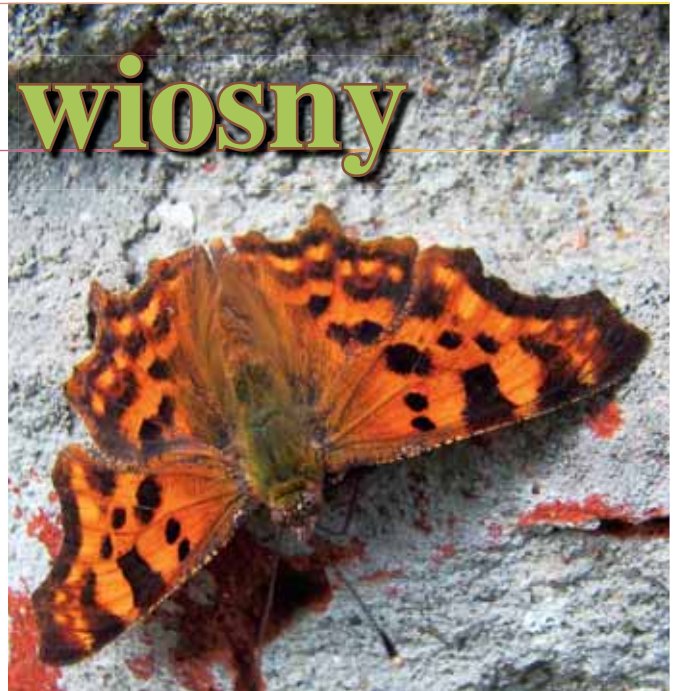
wiosny

one latają, szukając roślin żywicielskich, głównie pokrzyw. Po ich znalezieniu na młodych liściach samice składają w skupiskach jaja. Jako jedne z ostatnich budzą się dostojne **rusalki żałobniki**. Te duże motyle są bardzo charakterystycznie ubarwione, wierzch skrzydeł mają aksamitnie brunatny z kontrastową żółtą obwódką.

W pierwszych dniach wiosny latają nie tylko powszechnie znane motyle dzienne, ale także trudniejsze do zaobserwowania motyle aktywne nocą, zwane potocznie ćmami. Bardzo łatwo jest je zwać do światła. Wystarczy lampa lub świetlówka świecąca się na ganku, tarasie lub nad wejściem do domu, aby zwać pierwsze wiosenne ćmy. Jeśli dopisze nam szczęście do takiej świetlnej przynęty w ciepłe marcowe wieczory, mogą przylecieć przedstawiciele miernikowców należących do rodzaju włochacz. Są to motyle, u których bardzo wyraźny jest dymorfizm płciowy, czyli różnica w wyglądzie samca i samicy. Do światła mogą przylecieć jedynie skromnie ubarwione (brunatne lub szarawe) samce. Samice tych gatunków nie mają szansy przylecieć, gdyż nie posiadają w pełni wykształconych skrzydeł. Swoje krótkie życie wiodą ukryte wśród roślinności, czekając na samca. Aby mu ułatwić znalezienie, wydzielają specjalną substancję zapachową – feromon. Włochacze są gatunkami, które okres zimy spędzają w postaci poczwarek. Jednak są motyle nocne, które podobnie jak dzienne przeżywają zimę w postaci owada dorosłego. Należy do nich sówka – **szczerbówka ksieni**, która w ciepłe wieczory wylatuje ze swoich zimowych kryjówek. Przetrwiała niekorzystny okres roku, przebywając głównie w piwnicach domów, często dzieląc je z rusalkami.

Pod koniec marca można także zaobserwować motyle nocne, które niezbyt chętnie przylatują do światła, a dzień spędzają w ukryciu. W suchych borach można zauważyć ukrytą wśród gałązek sosny sówkę – **strzygonię choinówkę**. Jest to motyl nie lubiany przez leśników, gdyż w przypadku masowych pojawów wyrządza duże szkody w drzewostanach. Larwy tego gatunku zjadają igły sosen.

Przy sprzyjającej i cieplej pogodzie już w połowie kwietnia pojawiają się pierwsze motyle dzienne, które przezimowały w postaci poczwarek. Choć latają jeszcze ostatnie cytryniki i rusalki, zimujące jako postacie dojrzałe, na łąki zaczyna wkraczać przedstawiciele rodziny bielinkowatych. Jako

Rusalka ceik (*Polygonia c-album*)

Samiec włochacza nalipka (*Lycia hirtaria*)

pierwsze osłonki poczwarkowe opuszczają bielinki: **bytomkowiec** i **rzepnik**. Oba gatunki są do siebie dość podobne i dla niewprawnego oka są trudne do rozróżnienia. Najlepiej widoczną cechą pozwalającą bezbłędnie rozpoznać gatunki jest ubarwienie spodu skrzydeł. Wystarczy przyjrzeć się motylowi podczas spoczynku, gdy ma skrzydła złożone pionowo

Bielinek rzepnik (*Pieris rapae*)

Samiec zorzynka rzeżuchowca (*Anthocharis cardamines*)

nad ciałem, aby zobaczyć dość subtelną różnicę. U bielinka rzepnika spód skrzydeł jest żółtoszary lub kremowy, jednolity, bez ciemniejszych akcentów. Natomiast u bielinka bytomkowca na kremowej barwie podstawowej występuje wyraźny rysunek złożony z ciemnych kresiek – są to zarysy przyprószonych ciemnymi łuseczkami żyłek usztywniających skrzydło. Trzeci z pospolitych gatunków bielinków i zarazem największy – **kapustnik** – pojawia się dopiero późną wiosną. Gatunkiem z rodziny bielinkowatych, który zaczyna latać pod koniec kwietnia, jest też **zorzynek rzeżuchowiec**. Bardzo dobrze widoczny jest u niego dymorfizm płciowy. Samiec ma skrzydła białe z wyraźną pomarańczową plamą na wierzchołku skrzydła górnego, podczas gdy samica ma skrzydła białe, z lekkim tylko zaciemnieniem wierzchołka skrzydła.

Na przełomie kwietnia i maja na leśnych polanach i prześwietlonych drogach można spotkać pierwszego modraszka – **wieszczka**. Samiec tego gatunku ma błękitne skrzydełka, natomiast samica posiada czarną szeroką obwódkę niebieskich skrzydeł. Innym małym motylem dziennym, którego można zobaczyć w połowie wiosny w widnych lasach, jest **zieleńczyk ostrężynowiec**. Motyl ten jest dość niepozornie ubarwiony – zarówno samiec, jak i samica mają brunatny wierzch skrzydeł. Wyróżnia się jednak spośród innych motyli dziennych zieloną barwą spodu skrzydeł. Dzięki takiemu ochronnemu ubarwieniu jest praktycznie niewidoczny, gdy siada na zielonych gałązkach jałowców.

W połowie wiosny pojawia się pierwszy gatunek rusalki, który zimował jako poczwarka. Jest to **rusalka kratnik**. Ze względu na charakterystyczne ubarwienie – pomarańczowo-

Bielinek bytomkowiec (*Pieris napi*)

brunatnobiałe kratkowanie wierzchu skrzydeł – jest dość łatwy do zauważenia i rozpoznania, gdy lata wśród pierwszych kwiatów na łąkach. Motyl ten w ciągu roku wydaje dwa pokolenia różniące się wyraźnie dymorfizmem sezonowym. Drugie pokolenie – znacznie ciemniejsze – występuje latem. W lasach spotkać można też niepozornie ubarwionego motyla – **osadnika egeria**. Wierzch jego brunatnych skrzydeł zdobią jasne, beżowe plamki.

W kwietniu latają także jedne z największych w Polsce motyli nocnych. W ciągu dnia na wrzosowiskach i w suchych, prześwietlonych lasach, gdzie w runie jest dużo wrzosu można zauważyć latające samce **pawicy grabówki**. Jest to masywny, pięknie ubarwiony motyl. Na jego brunatnobeżowych

Modraszki wieszczki (*Celastrina argiolus*)Rusalka kratnik (*Araschnia laevana*) – wiosenna forma ubarwienia

skrzydłach znajdują się plamy w kształcie oczu, które służą do odstraszenia potencjalnych drapieżników. Innym gatunkiem dużej ćmy, która bardzo łatwo zwabia się do światła, jest **nasierszczyca różnobarwna**. Zwabione światłem przylatują najczęściej brunatnordzawe samce. Znacznie większe od nich beżowobrunatne samice nie lecą tak chętnie do światła, lecz pozostają ukryte wśród zagajników brzoźowych. Pod koniec kwietnia na leśnych drogach można zauważyć wygrzewające się na słońcu brunatnopomarańczowe, nieduże motyle. Są to **bęsiące kwietniówki** – przedstawiciele miernikowców. Reprezentują one grupę motyli nocnych aktywnych w ciągu dnia.

Trzeci z wiosennych miesięcy obfituje w coraz więcej motyli. Wówczas występuje już dużo gatunków, które zaczęły pojawiać się w kwietniu: bielinki (bytomkowiec i rzepnik), zorzynek, modraszek wieszczek i zieleńczyk, a także rusalka kratnik. Pojawiają się także kolejne gatunki. W pierwszych dniach maja na suchych terenach można spotkać najwcześniejszy gatunek spośród perłowców – **dostojkę latonię**. Spód jej skrzydeł zdobią wyraźne perłowe plamki. Chodząc po łąkach, można zauważyć przy odrobinie szczęścia jednego z najpiękniejszych motyli – **pazia królowej**. Te dostojne motyle są dość duże i łatwo je dostrzec, gdy szybują pomiędzy kwiatami na majowych łąkach. W czasie pierwszej wiosennej majówki na łąkach można natknąć się na pierwszego czerwończyka – **żarka**. Ten mały motylek z całą pewnością jest bardzo łatwy do zauważenia dzięki metalicznie pomarańczowej barwie występującej na górnej stronie jego skrzydeł. Wędrując wśród traw i roślinności łąkowej, z łatwością wypłoszymy ukryte tam gatunki miernikowców, które chętnie latają w cią-

Samica czerwończyka żarka (*Lycaena phlaeas*)

gu dnia, choć należą do grupy motyli nocnych. Spod nóg do lotu poderwą się **paśniki, grotniki, wątlaki, sudamki, ciemnokresy** i wiele, wiele innych.

Pod koniec wiosny unosi się w powietrzu wiele gatunków motyli. Obok tych z kwietnia i maja, które nie zakończyły jeszcze swojego życia jako owady dorosłe, szybują nowe gatunki, których pełny rozkwit nastąpi latem.

Tekst i zdjęcia: **Dawid Marczak**
Kampinoski Park Narodowy

14 marca 2009 r. w Centrum Edukacji w Izabelinie odbył się festiwal „Polarne klimaty”. Była to już druga edycja festiwalu zorganizowana w ramach obchodów zakończenia IV Międzynarodowego Roku Polarnego. Podczas imprezy otwarto wystawę fotograficzną pt. „Ptaki Spitsbergenu” autorstwa polarnika Mateusza Moskalika.

W spotkaniu udział wzięli naukowcy-polarnicy. Wśród nich byli m.in. przewodniczący Komitetu Badań Polarnych Polskiej Akademii Nauk prof. Jacek Jania, kierownik Zakładu Ekologii Morza Instytutu Oceanologii PAN prof. Jan Marcin Węśławski, kierownik Zakładu Badań Polarnych Instytutu Geofizyki PAN dr hab. Piotr Głowacki oraz zastępca dyrektora Zakładu Biologii Antarktyki PAN dr Tomasz Janecki. Uczestnicy mogli wysłuchać ciekawych prelekcji i wykładów. Zaprezentowano m.in. główne kierunki polskich badań i eksploracji w rejonie Arktyki z ostatnich kilku lat. Opowiadano o zdobywaniu szczytów najwyższych gór Arktyki, wspinaniu na klify fiordów Grenlandii, pływaniu po rzekach Alaski. Wygłoszone zostały także dwa wykłady: „Interakcja lodów polarnych z ocieplającym się klimatem Ziemi” i „Różnorodność biologiczna w Arktyce wobec zmiany klimatu”. Swoimi wspomnieniami z pobytu na Alasce podzielił się Lech Flaczyński, który wraz z synem Wojciechem odbył w 2007 r. niecodzienną wyprawę. Panowie zdobyli najwyższy szczyt Ameryki Północnej – McKinley, a następnie spłynęli rzeką Kuskokwim.

Niewątpliwą atrakcją spotkania była wystawa fotograficzna „Ptaki Spitsbergenu” autorstwa Mateusza Moskalika. Jako polarnik, ornitolog i fotograf z zamiłowaniem swoją przygodę z podróżami i fotografią zaczynał od wędrówek po Polsce, Karpatach Ukraińskich i Alpach. Od kilku lat niemal każdy

Goście festiwalu z zainteresowaniem oglądali wystawę „Ptaki Spitsbergenu” (fot. M. Kamińska)

Polarne klimaty

w Izabelinie

sezon wiosenno-letni spędza na Spitsbergenie, gdzie łączy działalność naukową z realizowaniem swoich pasji. Jest zdobywcą wielu nagród i wyróżnień na konkursach fotograficznych. Swoje prace publikuje w czasopiśmie popularnonaukowym, przyrodniczym i turystycznym. – Zabierając innych na „wędrówkę” do miejsc, które odwiedzam, dzielę się zdobytą wiedzą i przede wszystkim wrażeniami na piękno przyrody. Mam nadzieję, że w ten sposób zachęcę też innych do poszukiwania i odkrywania własnych pasji, nie tylko fotograficznych – mówił autor zdjęć. Podczas

o wyprawach na Spitsbergen opowiadał autor fotografii Mateusz Moskalik

O wyprawach na Spitsbergen opowiadał autor fotografii Mateusz Moskalik (fot. M. Kamińska)

festiwalu można było również obejrzeć ekspozycję przedmiotów związanych z rejonami polarnymi oraz pokaz ekwipunku używanego przez badaczy.

Wystawę Mateusza Moskalika oglądać można do 14 kwietnia 2009 r. w sali wystaw czasowych Centrum Edukacji, ul. Tetmajera 38 w Izabelinie od pon. do pt. w godz. 8–15, a także w weekendy w godz. 10–15. Wstęp wolny.

Magdalena Kamińska
Kampinoski Park Narodowy

Chętni mogli obejrzeć ubanie i sprzęt używany dawniej i dziś przez polarników podczas wypraw naukowych (fot. G. Okołów)

KRONIKA

KRONIKA

KRONIKA

Narada pracowników

22 stycznia w dyrekcji Kampinoskiego Parku Narodowego w odbyła się doroczna narada, w której udział wzięli pracownicy parku. Spotkanie rozpoczął dyrektor Jerzy Misiak. Przywitał zebranych i podkreślił, że tegoroczny rok jubileuszowy trwale zapisze się w historii parku. Podczas dalszej części zastępca dyrektora oraz kierownicy

poszczególnych działów przedstawiali analizy za minione dwanaście miesięcy. Dyskutowano również o problemach parku i najbliższych planach.

Zastępca dyrektora Janusz Jeziorski mówił m.in. o dokonaniach swojego działu. Zwrócił uwagę na utrzymujące się zaśnieżenie terenów puszczy (tylko w minionym roku za wywóz 89 kontenerów śmieci gospodarstwo pomocnicze zapłaciło 29 370 zł). Kierownik działu nauki i monitoringu przyrody skupiła się głównie na monitoringu ptaków. Szczególną uwagę zwróciła na dwa gatunki – derkacza i żurawia. – *W ubiegłym roku na terenie parku stwierdzono 50 par żurawi* – podkreśliła Anna Andrzejewska. Zastępca dyrektora Mariusz Szlaski przedstawił plany modernizacji zaplecza administracyjno-gospodarczego. Omówił też m.in. plany dotyczące modernizacji osad służbowych i wprowadzenia kodów paskowych do ewidencjonowania majątku parku. Na koniec spotkania dyrektor Misiak zaprosił wszystkich do udziału w uroczystościach jubileuszowych, o których opowiedziała przewodnicząca obchodów Małgorzata Mickiewicz.

Dyrektor podziękował również za pracę odchodzącemu na emeryturę Ryszardowi Mocholi.

Po zakończeniu narady wszyscy udali się na słodki poczęstunek przy kawie. Tort z napisem „50 lat KPN” był niespodzianką ufundowaną przez koleżankę Krystynę Wróbel.

MK

Msza w intencji parku

25 stycznia w kościele św. Małgorzaty w Łomiankach z inicjatywy księdza proboszcza odprawiona została msza święta w intencji leśników i pracowników Kampinoskiego Parku Narodowego. Liturgię odprawił i kazanie wygłosił ks. prałat Marek Kiliszek, dziekan dekanatu kampinoskiego. W uroczystości udział wzięli: dyrektor parku Jerzy Misiak, nadleśniczy Małgorzata Mickiewicz oraz leśniczy Krzysztof Wawer. – *Musimy pamiętać o znaczeniu tego wyjątkowego miejsca, dbać o nie, chronić i pomagać wszystkim, którzy od lat pracują na rzecz ochrony przyrody Kampinoskiego Parku Narodowego* – mówił ksiądz podczas kazania. Po mszy dyrektor parku podziękował księdzu za wspólną modlitwę i wręczył medal „50-lecia Kampinoskiego Parku Narodowego”.

MK

CIECH wspiera Kampinos

13 lutego w dyrekcji w Izabelinie gościliśmy przedstawicieli firmy CIECH – prezesa Ryszarda Kunickiego oraz dyrektora biura komunikacji Krzysztofa Grada. Podczas spotkania dyrektor parku Jerzy Misiak oraz prezes Ryszard Kunicki wymienili podpisane umowy o całorocznej współpracy. – *Bardzo się cieszę, że CIECH – firma, którą kieruję, wspiera Kampinoski Park Narodowy. To wyjątkowy, jedyny obszar tego rodzaju w Europie. Bardzo chętnie spaceruję kampinoskimi szlakami w wolnych chwilach. Czyste powietrze, towarzystwo ptaków i cisza pozwalają zregenerować siły po dniu pełnym pracy. Takie miejsca należy wspierać i cieszyć się, że jako HONO-*

ROWY PRZYJACIEL PARKU będziemy mogli to robić przez najbliższe miesiące – powiedział Ryszard Kunicki. Prezes wspólnie z Krzysztofem Gradem przekazali na ręce dyrektora Jerzego Misiaka życzenia dla parku oraz obraz z leśnym pejzażem.

– *Jesteśmy zaszczytni, że przez cały rok będziemy obecni w ważnych momentach związanych z jubileuszem parku* – powiedział Krzysztof Grad.

Umowa o współpracy przewiduje udział firmy CIECH w wybranych uroczystościach jubileuszowych Kampinoskiego Parku Narodowego.

MK

Spotkanie z samorządami

17 lutego w Izabelinie odbyło się spotkanie dyrekcji Kampinoskiego Parku Narodowego z Zarządem Międzygminnego Związku Kampinos. W spotkaniu udział wzięli wójtowie i burmistrzowie miast i gmin tworzących Międzygminny Związek Kampinos. Gośćmi byli: starosta powiatu warszawskiego zachodniego Jan Żychliński i wiceprzewodnicząca związku Ludwika Kwidas-Wierzbicka. Omawiano sprawy jubileuszu parku. Jednym z głównych tematów był sztandar dla Kampinoskiego Parku Narodowego. Zostanie on ufundowany przez Międzygminny Związek Kampinos i oficjalnie przekazany 24 maja br. podczas uroczystości religijnej w Secyminie-Nowinach.

MK

KRONIKA

KRONIKA

KRONIKA

Posiedzenie Rady Naukowej

19 lutego odbyło się pierwsze w tym roku posiedzenie Rady Naukowej Kampinoskiego Parku Narodowego. Oprócz członków rady i pracowników parku w posiedzeniu udział wzięli również zaproszeni goście – pani Małgorzata Krzyżanowska z Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego oraz pan Paweł Lisicki – wicedyrektor Biura Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy. Głównymi problemami poruszonymi podczas posiedzenia były przygotowania do obchodów 50-lecia parku, ocena działalności Działu Nauki i Monitoringu Przyrody, analiza możliwości opracowania w stosunkowo niedługim czasie Planu ochrony parku, a także projekt reintrodukcji cietrzewia (*Tetrao tetrix*). Ponadto dyrektor Jerzy Misiak przedstawił zebranym informacje o aktualnej sytuacji parku, ze szczególnym uwzględnieniem spraw finansowych.

JD

Wizyta arcybiskupa

25 lutego Kampinoski Park Narodowy odwiedził Metropolita Warszawski arcybiskup Kazimierz Nycz, któremu towarzyszyli ks. kanonik Wiktor Ojrzyński oraz ksiądz proboszcz parafii św. Anny w Krakowie. Wizyta rozpoczęła się tuż po godz. 10 i miała charakter prywatny. Duchownych przywitał dyrektor Jerzy Misiak, zastępca dyrektora Mirosław Markowski oraz przewodnicząca komitetu obchodów 50-lecia Małgorzata Mickiewicz. Na początku dostojny gość i osoby towarzyszące zwiedzili ekspozycję stałą „Przyroda i historia Puszczy Kampinoskiej”. Następnie wszyscy z zainteresowaniem przespacerowali się po pokojach w dyrekcji parku. Oglądali również gablotę ze zdjęciami byłych dyrektorów i przewodniczących rady naukowej. – *Widzę, że 1988 rok to była dobra data* – powiedział arcybiskup, patrząc na podpis pod zdjęciem Jerzego Misiaka. – *W tym samym roku pan został szefem parku, a ja biskupem* – dodał. Ksiądz Kazimierz Nycz papież Jan Paweł II mianował biskupem pomocniczym

metropolity krakowskiego 16 kwietnia 1988 r. Jako dewizę biskupiego posługiwania przyjął słowa *Ex hominibus, pro hominibus* (Z ludu i dla ludu). Kończąc wizytę w siedzibie dyrekcji arcybiskup udzielił błogosławieństwa pracownikom parku i wpisał się do księgi pamiątkowej. Następnie goście w towarzystwie dyrektora Jerzego Misiaka i przewodniczącej obchodów 50-lecia KPN Małgorzaty Mickiewicz udali się na przejażdżkę saniami po parku. Zwiedzano okolice Pocięchy z sędziwą puszcza i Palmirami.

MK

O ptakach w bibliotece

18 marca w Centralnej Bibliotece Rolniczej przy Krakowskim Przedmieściu 66 w Warszawie kierownik Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego „Pożary” w Kampinoskim Parku Narodowym Adam Olszewski wygłosił prelekcję na temat ptaków i badań naukowych, które prowadzono nad nimi w ostatnim półwieczu. W spotkaniu udział wzięło ponad 80 osób, wśród których byli m.in. sympatycy kampinoskiej przyrody oraz przedstawiciele Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków.

Podczas wystąpienia kolega Olszewski dokładnie scharakteryzował awifaunę Kampinoskiego Parku Narodowego. Mówił o prowadzonych na terenie parku badaniach ornitologicznych i monito-

ringu. Przedstawił także listy gatunków lęgowych, przelotnych i zalatujących. Interesujące były zwłaszcza przytoczone dane dotyczące gatunków zagrożonych i rzadkich. Na koniec omówił szczegółowo listę gatunków lęgowych, wskazując te, które ubył z listy, jaki i te, które pojawiły się na liście w ciągu 50 lat istnienia parku.

MK

Wykupy '2008

Dzięki przyznanim przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (WFOŚiGW) dotacjom kontynuowano wykup gruntów położonych w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego.

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Warszawie

W 2008 r. wykupiono od prywatnych właścicieli 50,58 ha gruntów rolnych i leśnych. Otrzymaliśmy na ten cel:

- z NFOŚiGW – 3 026 508 zł,
- z WFOŚiGW – 1 870 480 zł,
- z budżetu – 100 000 zł.

AL

W skrócie

□ 11 stycznia z okazji 90-lecia Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego w Teatrze Narodowym odbyła się uroczystość, w której uczestniczyli przedstawiciele Kampinoskiego Parku Narodowego.

□ 6 lutego powiat nowodworski obchodził swoje dziesięciolecie. W sesji wziął udział dyrektor parku Jerzy Misiak.

□ 26 lutego odbyło się zebranie Towarzystwa Kampinoskiego w Kampinosie z udziałem przedstawicieli parku.

□ 27 lutego Wydział Leśny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego skończył 90 lat. W obchodach jubileuszu uczestniczył dyrektor parku.

Kalendarz uroczystości jubileuszowych z okazji 50-lecia Kampinoskiego Parku Narodowego

Lp.	Termin	Impreza	Miejsce
1	7 stycznia	Konferencja prasowa	Izabelin, Centrum Edukacji KPN
2	16 stycznia	Uroczysta akademicka połączona z otwarciem wystawy malarstwa Anny Miszańskiej-Gąsienica i Jerzego Miszańskiego	Izabelin, Centrum Edukacji KPN
3	1 kwietnia – 3 maja	Wystawa fotografii „Pół wieku Kampinoskiego Parku Narodowego”	Warszawa, Krakowskie Przedmieście (pomiędzy Domem Polonii i Biblioteką Rolniczą)
4	6 kwietnia	Prezentacja Kampinoskiego Parku Narodowego i wystawa fotograficzna	Warszawa, Ministerstwo Środowiska
5	16 kwietnia – 20 maja	Poplenerowa wystawa „Kampinos 2008” Grupy Malarskiej „Cytadela” z Klubu Wojsk Lądowych	Izabelin, Centrum Edukacji KPN
6	26 kwietnia	Prezentacja Kampinoskiego Parku Narodowego na festynie z okazji Dnia Ziemi 2009	Warszawa, Pole Mokotowskie
7	9 maja	Finał konkursu ekologicznego dla dzieci i młodzieży „Co w Puszczy piszczy”	Nowy Dwór Mazowiecki, Nowodworski Ośrodek Kultury
8	9 maja	Finał konkursu plastycznego „Woda moim domem i żywiołem”	Nowy Dwór Mazowiecki, Nowodworski Ośrodek Kultury
9	maj	Finał wojewódzkiego konkursu „Tomik literacki młodych autorów”	Centrum Kultury Izabelin
10	24 maja	Centralna uroczystość religijna: msza święta i odpust, poświęcenie i wręczenie sztandaru KPN ufundowanego przez Międzygminny Związek Kampinos Festyn integracyjno-kulturalny, m.in. występ Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze”	Secymin-Nowiny, Sanktuarium Matki Bożej Radosnej Opiekunki Przyrody
11	27 czerwca	Festyn Kampinoskiego Parku Narodowego i Gminy Izabelin z udziałem gości z zagranicy	Izabelin, teren wokół Dyrekcji Kampinoskiego Parku Narodowego
12	30 sierpnia	Spotkanie emerytowanych i czynnych zawodowo pracowników parku Koncert kwintetu instrumentów blaszanych w ramach festiwalu „W krainie Chopina”	Teren Kampinoskiego Parku Narodowego
13	5 września	Dzień otwarty w Kampinoskim Parku Narodowym	Teren Kampinoskiego Parku Narodowego
14	14 września	Uroczystość patriotyczno-religijna	Cmentarz-mauzoleum w Palmirach
		Otwarcie wystawy upamiętniającej wydarzenia II wojny światowej na terenie Puszczy Kampinoskiej	Izabelin, Centrum Edukacji KPN
15	20 września	Koncert Finałowy V Letniego Festiwalu Muzycznego „W krainie Chopina”*	Izabelin, Centrum Edukacji KPN
16	22–23 września	Konferencja popularnonaukowa „50 lat Kampinoskiego Parku Narodowego – funkcje i znaczenie w środowisku przyrodniczym i społecznym”	Warszawa, Pałac Kultury i Nauki i teren Kampinoskiego Parku Narodowego
17	24–26 września	Konferencja naukowa „Trwałość i efektywność ochrony przyrody w polskich parkach narodowych”	Izabelin, Centrum Edukacji KPN i teren
18	19 października	Uroczyste posiedzenie Rady Naukowej Kampinoskiego Parku Narodowego w pięćdziesięciolecie jej powstania	Izabelin, Centrum Edukacji KPN
19	listopad	Międzynarodowy Festiwal Fotografii Przyrodniczej „Wizje natury” połączony z otwarciem wystawy fotograficznej o KPN	Izabelin, Centrum Edukacji KPN

* Koncerty V Letniego Festiwalu Muzycznego „W krainie Chopina” odbywać się będą w miejscowościach położonych wokół Kampinoskiego Parku Narodowego od 20 VI do 20 IX 2009, program festiwalu na stronie: www.chopinifestiwal.wilkomirski.org.pl

